

פב:

עין משפט
גור מצוה

האשה שנפלו פרק שמיני כתובות

מסורת הש"ס

(א) יבמות לו. פה. (לעיל
ג: דקדוקין כ:). (ב) (לעיל
פא:). (ג) לקמן פט:
(ד) ופי' שבת פט:
(ה) מתוך פירוש רש"י
מוכח ללא היה גרסא
ששם מיטת הלל של חמי
רנלס ועי' תוס' ד"ה
נעטע: (ו) ליל ל.

תורה אור השלם

1. כי ישבו אחים יחדיו
ונתן אחד מהם וכן א"כ
לו לא תהיה אשה המת
הנשואה לאיש ד' יבמה
יבא עליה ולקחה לו
לאשה ויבמה:

דברים כ ה

מוסף רש"י

אשה הקנו לו. יבם. מן
השמים. ולא שיעמד נכסיו
למחנה ויטל למחנה כל
שם שילע. (ויבמות פט:
ראי לית לה מראשון.
לית ליה נכסין. ופסו.
וחיוב כל נכסיו
אחריו. לתבונה.
ש"ה טכס לה כל נכס
אחריו. לתבונה. לפי שהיה
מיחד לה נכסיה ונכסיה
כעס עליה אומר לה עלי
כפונתך ולא (שבת יז:).
הדרן עלך האשה
שנפלו.

תוספות ר"ד (הש"ס)

כתבין כל נכס אחריו
לכתובה. ג"ה בראשונה
היו כתובות לכתולה
ולא למחנה. וזו הו'
מוקדשין ולא היו נשואים
נשים התקינו שהיו
מיוחדות לכתובה בזה אביה
וכשריה כדע' עליה א"ל
לפי אצל כתובה התקינו
שהיו מיוחדות אותן בזה
המיה עשרות עשרות
אותה קלותה של כסף ושל
זהב עניות עשרות אותה
עבד של מ"ר. פי' וכי'
היה עושים מפני שלא
היו רוצים לשבור נכסיהם
וכדי שיוכלו למכורם אם
יצטרכו ולא ימנעו לקוחות
מפני האשה שיש לה
עליון שיעבדו לכתובה.
ועדין כשהוא כועס עלי'
אומר לה עלי כתובתך
וצא. פי' מפני שהיה
מיוחדת ונכסיה לו הי'
קל בעיניו להוציא החקין
שמעון בן שטח שיכתוב.
כל נכס אחריו לכתובה.
פי' ולא ליתור לה
מטלטלין לכתובה ומה
ששנינו לעיל בפ' נערה
לא כתב לה כל נכסיה
דא"ל אחריו לכתובה
חייב מפני שהוא ב"ד
וזה ב"ד של שמעון בן
שטח ובפניו נשנית משנה
זו: (לא) (ולא) יאמר לה
השלח ואפי' שכתב לה
כל נכס אחריו לכתובה.

נעשים כששטח. דמכר לאשה קרא יתירא: אשה הקנו לו. יבם. זה
מן השמים אין עליו לכתוב לה שטר יתירא: מאי וכן לא יאמר.
פשיטא מי גרשה אשתו מיכתמו: פסס הוא. נבי יבמתו קאמרין
שלא ייחד לה מעות לפני שולחני: דלא ככס ל. כתובה הא יבם

דליכתמו בה נכסים: דקנאי. ככר:
ודקניא. שאני עמדי לקנות. הלכך
איכא איבה דלא סמכה דעתה שלא
יאכדו המעות: גירשה אין. הוא
לאמרין אין לה אלא כתובה ואם
כל למכור מן השטר ימכור: לא
גירשה. לא ימכור כלום: קא משמע
מן כדרינא אכא. דלעיל אס יתירא
הוא מגרשה בגט ומחזירה. ואם תאמר
מגרשה שמעין לה דקמני כל נכסיו
אחריו הם ענה טובה הוא דהא
גבי אשתו נמי תנן הכי אכל מהך
משנה יתירא שמעין דווקא גירשה דאי
לא למאי קמני לה אי משום היא נופה
פשיטא דאין לה אלא כתובה אלא
ודאי לדיוקא דליה מנייה למידק הא
לא גירשה לא: מאי קא משמע לן.
בינמה: פנינא. לה כששטח ואם
אולמיה דיבמתו דליטריך למינניה:
דלית לה כסובה מיניה. אלא על נכסיו
היו משעבדים נכסיהן ללחיות
בעלה הראשון: היו כוסבין לו. ולא
היו משעבדים נכסיהן ללחיות
הכסובה: ולא היו נשואין נשים.
שלא היו רצות לינשא להם אמרו
לכסומות או יגרש לא נמלא לגבות
כלום שהירשין יגיעו מעות מה:
ירושל: בנים חמיה. בנות בעלה:
עשירום. שכתובתן מרובה: קלפוס.
כמין סל שמתנת על ראשה ונותנת
בה פלגיה לאחר שנתמלא הפלך
טווי: עבט. למיני רגלים: עלי
כסופין ולא. לפי שהיה מיוחדת
לכסו: כל נכסו אחריו. ולא ייחד לה
כתובה נמטלטלין:

הדרן עלך האשה

קלותה של כסף ושל זהב עניות היו עושות אותה עבית י"של מומי
גדלים ועדיין כשכועס עליה אומר לה עלי כתובתך וצאי עד שבא שמעון
בן שטח ותיקן שהיה כותב לה יכל נכסו אחריו לכתובה:

הדרן עלך האשה

המעות והיו מוקינין ולא היו נשואין נשים שלא היו רצות לינשא שהיו יורשות שמה יגיעו היורשין אותם מעות שיחדו
לה לכתובה התקינו שהיו מוקינין אותה בזה אביה שאין היורשין יכולין להגיען ומה שלא מיקנו מתחלה ליתן ליה אותן מעות כמו
שתיקנו בסמך כשהיו עושין מהן קלותות היינו משום דאין דרך ליתן לה מעות לשמור אלא כלים רגילה היא לשמור א"י (א) ממנה היה
נותן מעות ומיהו אין כל כך המעות גרשומה כמו הקלותות שנותנת בהם חפזיה והם כל שעה אכלה ולא היו היורשין יכולין להגיעם
כמו המעות ואפילו היו יכולין להגיען כמו המעות אין רשין דכשרין אותן ניכר לכל שהוא שלה וכן פירש ר"ח שהיו נותנים לה
ועדין כשהיה כועס עליה אומר לה לך אלא כתובתך נשנית משנה זו: (לא) (ולא) יאמר לה
השלח ואפי' שכתב לה כל נכס אחריו לכתובה. פי' ולא ליתור לה מטלטלין לכתובה ומה ששנינו לעיל בפ' נערה
לא כתב לה כל נכסיה דא"ל אחריו לכתובה חייב מפני שהוא ב"ד וזה ב"ד של שמעון בן שטח ובפניו נשנית משנה
זו: (לא) (ולא) יאמר לה השלח ואפי' שכתב לה כל נכס אחריו לכתובה.

הדרן עלך האשה

כל נכס אחריו לכתובה אסור ליתור לה מטלטלין כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציא עיניו בריש פוק קמא דמכילין:

מהו דתימא מצוה דרמא רחמנא עליה עבדה בו. הא פשיטא
דכשינמה מותר ללא עליה נזירות הרבה כמו שיראה וליה
לן למימר מצוה דרמא רחמנא עליה עבדה נזירות ראויה דפגרה
הוא דלא אמר רחמנא וינמה כדי לגרשה לאלתר אלא נשואי אחריו

אימא מיקוס בליקור אשת אח:
התם הוא דלא כתב לה דקנאי
בו. מתוך פירוש הקונטרס
משמע דנאשמו כיון שכתב לה אס
יאכדו חייב לשלם והוא אמינא דיכול
לייחד קא משמע לן דאפילו הכי אינו
יכול לייחד דכיון דנזורה דלית לה לא
סמכה דעתה אפי' דלית לה הויה
נעילמו נעילת וזוט דממוכא נאש"ס
(לעיל דף ט: וסס) וקשה לרשב"א
דמשמע בריש אפי' (שם דף נה).
דנאשמו כשייחד לה מטלטלין סתמא
אין אחריון עליו אפי' דכתב לה
דקנאי גבי אין עושין כתובה אשה
מטלטלין בשלם קיבל עליו אחריות
ועוד הקשה דמה מפקדת יבמתו
כשייחד לה דכי היכי דנאשמו קאמר
שקייחד לה סמס ונאכדו חייב לשלם
יבמתו נמי כשייחד לה סמס ונאכדו
חזרת על נכסו נעלה הראשון
דאחריות כמותה עליהם ורבינו יצחק
פירש התם הוא דלא כתב לה כלומר
אי לא תנא אלא רישא הויה אמינא
דטעמא כדנעין למימר לקמן דלא
ייחד לה יבמה כדי למכור שאר
נכסים דאין יכול למכור כיון דלא
כתב לה דקנאי אלא כנאשמו לא שייך
לומר שלא יוכל למכור מהאי טעמא
דאם כתב לה דקנאי:

קא משמע אין בריי אבא. שאני
יכול למכור נכסיו אחיו כלל
וא"ת והא מרשא שמעין לה דתנן
הניח אחיו מעות ילקח בזה קרקע
אפשר לו למכור וי"ל דאי מרשא
כו' וכיון דלרין לקטת אס כן אי
אפשר לו למכור וי"ל דאי מרשא
ה"א דוקא כנגד כתובה אלא כל
הנכסים לא קמ"ל ממנה יתירא:
אבל יבמתו דלא איהו כתב לה
בו. הימה ויתמי היא
דכא ולא יתמי היא דלקמן דאשמו
שמע' מק"ו דיבמתו וי"ל דשמה הוה
אמינא כנאשמו:

בתחלה היו כותבין לכתובה מאתים בו. פירוש היו מיוחדים לה כתובה ולא היה אחריות הכתובה על כל הנכסים אס יאכדו אלו
המעות והיו מוקינין ולא היו נשואין נשים שלא היו רצות לינשא שהיו יורשות שמה יגיעו היורשין אותם מעות שיחדו
לה לכתובה התקינו שהיו מוקינין אותה בזה אביה שאין היורשין יכולין להגיען ומה שלא מיקנו מתחלה ליתן ליה אותן מעות כמו
שתיקנו בסמך כשהיו עושין מהן קלותות היינו משום דאין דרך ליתן לה מעות לשמור אלא כלים רגילה היא לשמור א"י (א) ממנה היה
נותן מעות ומיהו אין כל כך המעות גרשומה כמו הקלותות שנותנת בהם חפזיה והם כל שעה אכלה ולא היו היורשין יכולין להגיעם
כמו המעות ואפילו היו יכולין להגיען כמו המעות אין רשין דכשרין אותן ניכר לכל שהוא שלה וכן פירש ר"ח שהיו נותנים לה
ועדין כשהיה כועס עליה אומר לה לך אלא כתובתך נשנית משנה זו: (לא) (ולא) יאמר לה
השלח ואפי' שכתב לה כל נכס אחריו לכתובה. פי' ולא ליתור לה מטלטלין לכתובה ומה ששנינו לעיל בפ' נערה
לא כתב לה כל נכסיה דא"ל אחריו לכתובה חייב מפני שהוא ב"ד וזה ב"ד של שמעון בן שטח ובפניו נשנית משנה
זו: (לא) (ולא) יאמר לה השלח ואפי' שכתב לה כל נכס אחריו לכתובה.

המעות והיו מוקינין ולא היו נשואין נשים שלא היו רצות לינשא שהיו יורשות שמה יגיעו היורשין אותם מעות שיחדו
לה לכתובה התקינו שהיו מוקינין אותה בזה אביה שאין היורשין יכולין להגיען ומה שלא מיקנו מתחלה ליתן ליה אותן מעות כמו
שתיקנו בסמך כשהיו עושין מהן קלותות היינו משום דאין דרך ליתן לה מעות לשמור אלא כלים רגילה היא לשמור א"י (א) ממנה היה
נותן מעות ומיהו אין כל כך המעות גרשומה כמו הקלותות שנותנת בהם חפזיה והם כל שעה אכלה ולא היו היורשין יכולין להגיעם
כמו המעות ואפילו היו יכולין להגיען כמו המעות אין רשין דכשרין אותן ניכר לכל שהוא שלה וכן פירש ר"ח שהיו נותנים לה
ועדין כשהיה כועס עליה אומר לה לך אלא כתובתך נשנית משנה זו: (לא) (ולא) יאמר לה
השלח ואפי' שכתב לה כל נכס אחריו לכתובה. פי' ולא ליתור לה מטלטלין לכתובה ומה ששנינו לעיל בפ' נערה
לא כתב לה כל נכסיה דא"ל אחריו לכתובה חייב מפני שהוא ב"ד וזה ב"ד של שמעון בן שטח ובפניו נשנית משנה
זו: (לא) (ולא) יאמר לה השלח ואפי' שכתב לה כל נכס אחריו לכתובה.

